Genesis 12:1-17:27

ТУ ТУ Геси-Гесия

לְדֵלְדָ מַאַרְצָדָ וּממּוּלִדְתְּדָ וּמּבִּית אָבִידָ אֶל־הַאְרֶץ אֲשָׁר אַרְאָךְ: וָיְאמֶר יְהוֹה אָל־אַבְּרָם	1	הוהי said to Abram, "Go forth from your native land and from your father's house to the land that I will show you.
ָרָאֶעֶשׂךָּ לְנָוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲנַדְּלָה שְׁמַךְ נָהְיֶה בְּרַכְה:	2	I will make of you a great nation,And I will bless you;I will make your name great,And you shall be a blessing.*a blessing I.e., a standard by which blessing is invoked; cf. v. 3 end.
מְבַרְלֵידָ ומְקּלֶּלְךָ אָאַר וְנִבְרְכִּוּ בְּךָ כְּל מִשְׁפָּחָת הָאָדִמָה: וֹאָבָרְכָה	3	I will bless those who bless youAnd curse the one who curses you;And all the families of the earthShall bless themselves by you."
אתוֹ לֵוט וְאַבְרֶם בֶּדְתִּמְשׁ שִׁנִים וְשַׁבְעִים שִּנְה בְּצֵאתוֹ מִחְרָן: וַיָּלֶךְ אַבְרָם כָּאֲשָׂר הִבָּר אַלִיוֹ יְהוֹנָה וַיָּלֶךְ	4	Abram went forth as הוהי had commanded him, and Lot went with him. Abram was seventy-five years old when he left Haran.
אַשֶּרִיעְשִּׁי בַּחְבֶּן וַיַצֵּאוֹּ לְלֶכֶתְ אָרְצָה כְּנְּעוּן וַיַבְּאוּ אָרְצָה כְּנְּעוּן: רְאָת־לִּוֹט בְּרָאחִיוּ וְאָת־כְּלִירְכוּשִׁם אֲשֶׁר רָלְשׁוּ וְאָת־הַנְּפָּשׁ וַיִּקְח אַבְרָם אֶת־שַׁרִּי אִשְׁתּוֹ	5	Abram took his wife Sarai and his brother's son Lot, and all the wealth that they had amassed, and the persons that they had acquired in Haran; and they set out for the land of Canaan. When they arrived in the land of Canaan,
אַבְרָם בָּאֹרֶץ עָד מְקוֹם שְׁלֶם עָד אַלַוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנָעָנִי אַוֹ בִּאָרֶץ: וַיַּעָבְר	6	Abram passed through the land as far as the site of Shechem, at the terebinth of Moreh. The Canaanites were then in the land.
אָתן אָת־הָאָרֶץ הוַאָּת נִיבָן שם מוְבֹּח לִיהוֹנְה הַנַּרְאָה אַלְיו: נִירָא יְהוֹה אַל־אַבְרָם נִיּאמֶר לְּוֹרְעֶךָ	7	הוהי appeared to Abram and said, "I will assign this land to your offspring." And he built an altar there to הוהי who had appeared to him.
מִים וְהָעֵי מִלְדֶם וַיִּבְרֶשָׁם מִוְבֵּחׁ לִיהוֹה וַיַּקְרָא בְּשְׁם יְהוָה: וַיַּעְתַּקְ מִשָּׁם הָּתְרָה מִקְרָם לְבֵית־אֵל וְיָט אָהֱלֶה בִּית־אַל	8	From there he moved on to the hill country east of Bethel and pitched his tent, with Bethel on the west and Ai on the east; and he built there an altar to הוהי and invoked הוהי by name.
וַיִּסָע אַבְרָם הַלְּוֹךְ וְנָסִוֹע הַנֶּגְבָּה:	9	Then Abram journeyed by stages toward the Negeb.
רֶעָב בָּאָרֶץ וַזַּׁרֶד אַבְרָם מִצְּלִיְמִהֹ לְנַוּר שֹׁם כְּיכַבֶּד הַרְעָב בְּאָרֶץ: וַיְהָי	10	There was a famine in the land, and Abram went down to Egypt to sojourn there, for the famine was severe in the land.
וַיֹּאמֶר אָל־שׂוֶרָ אשׁתוֹ הוַבּה־נָא יָּלְעְתִי כַּי אשָה יְפַת־מַרְאָה אָתְ: וַיְּהִי כָאָשֶׁר הִקְרָיב לְבַוֹא מִצְרֵיְמֵה	11	As he was about to enter Egypt, he said to his wife Sarai, "I*I Or "You"; cf. the second-person feminine form -ti in Judg. 5.7; Jer. 2.20; Mic. 4.13, etc. know what a beautiful woman you are.
	10	If the Counties are your and think (Chair his

אַתְתִי אָתְ לְּמַעוֹ יִיִּטְבִּילִי בַעְבוּלְךְ וְחִיְתָה נָפְשִי בּנְּלְלְךְ: אמריינָא Please say that you are my sister, that it may go well with me because of you, and that I may remain alive thanks to you."

יִצְחָק וַהָּקְמֹּתִּי אֶתְרבָרִיתִי אַתְּוֹ לְבַרְיִת עוֹלְם לְזָרְעָוֹ אַחֲרְיו: וַיָּאמֶר אֱלֹחִים אֲבַל שׁוָה אשִׁתְּן ִילֶּדֶת לְּךָׁ בַּוְ וָקְרָאת אֶת־שִׁמְוֹ	19	God said, "Nevertheless, Sarah your wife shall bear you a son, and you shall name him Isaac;*Isaac Heb. Yiaq, from aaq, "laugh." and I will maintain My covenant with him as an everlasting covenant for his offspring to come.
אתוֹ בִּמְאָד מַאָד שׁנֵים־עשׁר נִשׁיאם יולִיד וּנְתְתְיו לְנָוֹי נַּדְוֹל: שִׁמְעַתִּיךְ הַנָּה ו בַּרָכָתִי אתוֹ וְהפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהרְבֵּיתִי וְּלִישִׁמַעָאל	20	As for Ishmael, I have heeded you.*I have heeded you Heb. shema'tikha, play on "Ishmael." I hereby bless him. I will make him fertile and exceedingly numerous. He shall be the father of twelve chieftains, and I will make of him a great nation.
אֶת־צִּקק אֲשֶׁלּ תַלָּד לְדָ שֹׁרָהֹ לְמוֹעֵד הַוָּה בִּשׁנָה הָאחֶרֶת: וְאֶת־בַּרִיתִי אָקִים	21	But My covenant I will maintain with Isaac, whom Sarah shall bear to you at this season next year."
וַיְכָל לְדָבַּר אָתֻוֹ וַיָּעל אֱלֹחֹים מַעָּל אַבְּרָהָם:	22	Done speaking with him, God was gone from Abraham.
אֶתיבְּשֶׁר עָרְלָּתָּם בְּלֶצֶם הַנְּוֹם הַוֶּה כִּאֲשֶׁר הַבְּר אִתְּוֹ אֱלֹהְים: בִיתוֹ וְאָת כָלִימִקְנָת כִּסְפּוֹ כִּלִּיזְלַר בְּאִנָשֵׁי בִּית אַבְרָהָם וַיְּמְל וַיִּלָּח אַבְרָהָם אֶת יִשִּׁמְעָאל בְּנוֹ וְאַת כְּלִייִלִּידִי	23	Then Abraham took his son Ishmael, and all his homeborn slaves and all those he had bought, every male in Abraham's household, and he circumcised the flesh of their foreskins on that very day, as God had spoken to him.
וְאַבְרָהָם בָּן־תִשְעִים וָתְשַע שַנָה בִּהְמֹלְוֹ בְּשָּׁר עָרְלָתְוֹ:	24	Abraham was ninety-nine years old when he circumcised the flesh of his foreskin,
וְיִשׂמִעָאל בְּנוֹ בָּרְשׁלְשׁ עֶשֹׁרָה שַׁנָה בְּהְמֹלוֹ אָת בְּשַׂר עָרְלְתְוֹ:	25	and his son Ishmael was thirteen years old when he was circumcised in the flesh of his foreskin.
בְעָצֶם הַיָּוֹם הַזֶּה נִמְוֹל אַבְרָהֲם וְיִשְׂמִעֶאל בְּנְוֹ:	26	Thus Abraham and his son Ishmael were circumcised on that very day;
ביתוֹ יָלִיד בִּיִת וּמִקנת־כָּסָף מֵאָת בְּרְנַכֵר נִמְלוּ אתִּוּ: וְכִל־אנִשִי	27	and all [men of] his household, his homeborn slaves and those that had been bought from outsiders, were circumcised with him.

- how very beautiful the woman was. יולרס מגלגלה זיר אַשָּר אַ אַר אַשָּר אַ אַר אַלר העלקלי: אַר אַלר העלקלי: אַר אַשָּר אַני אַשָּר אַ אַר אַשָּר אַ אַלר העלקלי: אַלר מגלגלים אַלר אַלאַר: אַר אַשָּר אַני אַליי אַלר אַ אַר אַלאַר: אַר אַלאַר אַני אַלאַר אַר אַלאַר:
- Pharaoh's palace. Pharaoh, and the woman was taken into נגעאו אענע אָלי פֿרִיעָה אָרָה פּרִיעָה הוּקאשָה בָּיה פּרִיעָה אָרָי אָרָה אָלָה אָלָה הָהָה הוּקר בּיִת פּרִיעָה בָּירַ
- slaves, she-asses, and camels. acquired sheep, oxen, asses, male and female או איז אפרול מאריבקר ניקברים ועברה 16. אמלא And because of her, it went well with Abram; he
- wife of Abram. with mighty plagues on account of Sarai, the בורה אולים: אַמריפּרְעָה נְיָלִים וְאָמִרפּיַעָלַ Put אור זאר אַלר פּרְעָה נְיָלִים וְאָר־פּרִעָּר עָלַיִים יָאַר־פּיִתְיֹּלַ שָׂרָי שָׁרָי אָתֶּי אַבָּירָם וּאָריפּרָסוֹל
- that she was your wife? you have done to me! Why did you not tell me si stayw, ,biss bns and solt sent for Abrana 81 ולאמר מה־זָאַת עַשֶּׁיִת לַּי לְמָה לֹא־הַנָּדְתָּ לִי בֶּי אִשְׂתְּךְ הְוָא:
- her as my wife? Now, here is your wife; take her אָרָוֹאי אוֹהָה לִילִאָשָׁה וִמְּלָה הַנָּה Yook asy, 'She is my sister,' so that I took took is my sister,' so that I took
- pessessed. and they sent him off with his wife and all that Dictionary under 'ish; Agent. in charge of him, situation"; trad. "men." Cf. Josh. 10.18. See the whose involvement defines the depicted אַניי ליִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִין אָתִילִי: אַמַר Pharaoh put agents*agents Lit. "participants" אַניעִיים נִיְּשִּלְיוֹי אָתַין אָתִין וָאָת־כָּל־אֲשֶׂר־לָוֹ:

- his wife and all that he possessed, together with ד אָבְרָה ממצְלִים ממצָלִים אווי T Prom Egypt, Abram went up into the Negeb, with
- אוא בקקלה בפקלה ווי אויז vay very rich in cattle, silver, and ב מאַר במקלה בפקף ובוָהָב:
- been formerly, between Bethel and Ai, far as Bethel, to the place where his tent had 3 Yuq ye broceeqeq ph stages from the Negeb as
- first; and there Abram invoked 7717 by name.
- they could not remain together. together; for their possessions were so great that אַבוּאָבוּא לַמְּבָּע בּוֹבוּנִים בְּבַרוּלָאָ בָּבֹלְיִ בְּמַבֶּע בּוֹבוּנִים בָּב so tryet the Jand conjq not subbort them staying herds and tents,
- Canaanites and Perizzites were then dwelling in of Abram's cattle and those of Lot's cattle.—The And there was quarreling between the herders

נגללא פּלאַנן לְאַדֹּלְם

ולאללם בימיב בעבולה

- تَزَرُّلُ كِٰتَافَمْنِ تَنَاثَتَ نَمْنَاتُنِ بِنَا يَبْخِ مُنِينَظِرِهِ
- the site of the altar that he had built there at
- ב וְנָבּילְלִוֹטִ הַוּלְּלֵי אָת־אַבְרָם הַיָּיָה Abram, also had flocks and
- וֹלְאַ-נֹתוֹאַ אַנוֹם
- וֹגְעַגַּעָגֶד בֿגן עָמָג עִלוֹנִעַ-אַבֹּעָם ג ולגן בגי מלום בנום ובלוללג ובפבני או געד לאלגי

- nations of you; and kings shall come forth from
- everlasting coverant throughout the ages, to be God to you and to your offspring to come. you, and your offspring to come, as an אַמָרוּלִים לַלְרֵלָא אַנוֹרֶעָן. אַ אַנוֹרֶעָן בְּלַרִילִים לַלְרֵלָע לַלְלָבְאָלְוּלִים וּלְזַרְעָן אַנוֹרֶעֶן אַנוֹרֶעֶן. אַנוֹרֶעֶן אַנוֹרֶעֶן אַנוֹרֶעֶן אַנוֹרֶעֶן. בּלְרִילִים לִלְרֵלְיִם לְלְרֵלְעִים וּלְנִילְוּעִ אַנְוֹרֶעֶן.
- offspring to come, all the land of Canaan, as an everlasting holding. I will be their God."
- אַטוֹנילָנְי בּגֹּגְ יִבֹגִּגְלָם וּבָּגן וֹנִאָּלְ אַטִּבְּגַלָם בּבְגוֹכִנ: IO Sncy sysji pe the coneusut petmeen Me suq you shall keep My covenant. and your offspring to come throughout the ages
- көер: елегу male among you shall be and your offspring to follow which you shall
- between Me and you.
- one bought from an outsider who is not of your eight days. As for the homeborn slave and the among you shall be circumcised at the age of
- marked in your flesh as an everlasting pact. purchased alike. Thus shall My covenant be יסאב Tight בוליקה בבקורקם לבריית עולם: אליר ביקר המקנה בספר ווויקוה ברייתי בבקורקם לבריית עולם: Tight mrat be circumcised, homeborn and
- shall be cut off from kin; he has broken My אר בְּרִילִילִי וְנִבְרִ אֲשֶׂר לִאִינִמוּל אֶת־בִּתִיץ אֶת־בִּרִיִּתִי הַפָּר: בי אְשֶׁר לִא־נִמוּל אֶת־בִּתִיל אֶת־בִּרִיּתִי בְּתַּלִי מִבְּרָ בְּתָּרִי מִינִּלְ אֶת־בִּרִיּתִי הַפָּר: מִינִי אָתְרִי לִאִרִמוּל אֶת־בִּרִיּתִי הַפָּר: circumcise the flesh of his foreskin, that person
- shall be Sarah. *Sarah I.e., "princess." And God said to Abraham, "As for your wife בא שְׁרָר אָלידִילַהְ אָלִידִישְׁתָה שַׂרָי כִּי שִׂרָה שְׂתָה: בא אָת־שְׁתָה שָׁרָי כִּי שִׂרָה שְׁתָה: בא לִיאָתֶר אֶלידִילַ אָלִידִילַה באלי אָלִידִילַם באלי אָנדישְתָה שַׁרָי כִּי שְׂרָה שְׁתָה: Sarai, you shall not call her Sarai, but her name
- א ממנה לה בקלי עמים מאנים ווא ו 16 ו will bless her; indeed, I will give you a son by הבקלי עמים ממנה יהוף: הפר ז אוה ו אות מאנים נוהול אות השנה האות הפר ז המנים המ
- man a hundred years old, or can Sarah bear a as he said to himself, "Can a child be born to a
- live by Your favor!"

- און בקאָד קאד ונְתִּהָל לָנֹיֶם וּמִלְלַיִם מִמְךָ בִּאָרָ בַּאָרָ בִּאָרָ בִּאָרָ בַּאָרָ בְּאָרָ בִּאָרָ בִּאַרַ אַלוּ בְּאַרָּהָים אַלִּלְכִים וּמִלְלַים וּמִלְלַים מִמְךָ בִּאָרַ אַמָרָ פּוּע שאָר וּנְתִּילוּ בְּאָרָ בְּאָרָ בִּאָרָ אַמְרָ אַמְרָ בּאָרָ בּאָר
- ו ובלמען אינו בניען ביני ובינג ובינג ובינג זולגג אבינגג
- וֹנְעִעַּגְּ כְּ'ְבֶ וּלְזִנְאֲׁבָּ אַעִוֹכְגְּבָ אַעִּ וּ אָבֹא asaign the land you solourn in to you and your if it is a sign the land your solourn in to you and your
- וֹגְאִמֶּר אֲגְנִינִם אָגְ-אַלְנֵינִם אסע, אָרַרְיַלְיִלְיִלְיִי אַתְּיִרְ אָרְרִילְתָּב. God further said to Abraham, "As for you, you
- וָאַע בְּרִיּתִיּ אֲשֶּׂר
- וּבוֹן-שִׂמְנִּע יָּמִיִם יִמִּוּלְ לְבָּם כִּלְ-זִּכִּר לְנִינִינִּכִּם

- וּיִפְּׁלְ אַבְּינִיהֶם מַלְ-פַּנִּיוּ וּיִּצְּעַלִי וּיָאַמֶּר and laughed, himself on his face and laughed, או בְּלִבֹּוֹ תִּאֶדִי שִׂנָה יָנִלִר וְאָם־שִׁלָה הֲבַת-הִשְׂעֶים שָׂנֶה תַּלֶדִי
- אר ביאגלר אברהם על God, "O that Ishmael might ארו ארו פאר אברהם אל די ישנינעאל יחנה And Abraham said to God, "O that Ishmael might

- 8 מַרִיבָה בֵּינֵי וּבֵילֵך וּבֵין רעי וּבַין רעיד כִי־אֵנַשֵים אַחִים אַנַחְנוּ: וַיֹּאמֵר אַבַרָם אֵל־לוֹט אַל־נָא תַהַי
  - Abram said to Lot, "Let there be no strife between you and me, between my herders and yours, for we are kin.
- 9 הפרד נא מעלי אם־השמאל ואימנה ואם־הימין ואשמאילה: הַלֹא כַל־הַאַבֶץ לפּנֵידָ
- Is not the whole land before you? Let us separate:*Let us separate Lit. "Please separate from me." if you go north, I will go south; and if vou go south, I will go north."
- ער: יהוֹה אַת־סָדםׁ וֹאַת־עֲמֹרָה כַּגְרַיְהוֹהָ כֹּאַרַקְ מַצְרַיִם בֹּאֲכָה צְעָר: 10 Lot looked about him and saw how well watered אֶת־עִינִיו וַיַרְאֹ אֶת־כָּל־כִּכָּר הַיַּרְדֵּן כִּי כַלָּה מַשַׂקָה לִפְנֵי | שַׂחָת וישא־לוט
  - was the whole plain of the Jordan, all of it—this was before הוהי had destroyed Sodom and Gomorrah—all the way to Zoar, like the garden of הוהי, like the land of Egypt.
- אַ מַעל אַחִיו: איש מַעל אָחִיו: אס מַלְּדֶבֶּר הַיְרָבֶּן וַיְסָע לְוֹט מַקְדָם וַיְפְרָדוּ אִישׁ מַעל אָחִיו: So Lot chose for himself the whole plain of the ויבחר־לו לוט
  - Jordan, and Lot journeved eastward. Thus they parted from each other;
- ביסר נאָהל עדיסדם: אברם ישב בארץ־כנען ולוט ישב בערי הכלר ניאָהל עדיסדם: 12 Abram remained in the land of Canaan, while
  - Lot settled in the cities of the Plain, pitching his tents near Sodom.

  - :אנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד: או Now the inhabitants of Sodom were very wicked sinners against הוהי.
- said to Abram, after Lot had parted וּרְאֵה מֶרָה מָקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׂם צָפְנָה וָנֶגְבָּה וְקָהְמָה וִיְמָה: וַיהוָה אָמַר אֵל־אַבַרָם אַחֵרֵי הפַרֵד־לוֹט מַעמוֹ שַא נָא עִינֵירָ
  - from him, "Raise your eyes and look out from where you are, to the north and south, to the east and west.
- קי אַתיכָּל־הָאָרֶץ אֲשֵׂר־אָתָה רֹאָה לֹךְ אָתְנָנָה וּלְזִרְעֶךְ עַדְּיעוֹלָם: 15 for I give all the land that you see to you and
- your offspring forever.
  - ושמתי את זרעד כעפר הארץ
- נה: אַרער וּאַרייַנקל אִישׁ לְמִנוֹת אָת־עָפֶר הָאָרֵץ נְסִיזְרְעָךְ יְמַנָה: 16 I will make your offspring as the dust of the earth, so that if one can count the dust of the earth, then your offspring too can be counted.
  - יב אַרְכָה וּלְרָחַבָּה כִּי לְּךָ אֵתְנֵנָה: Up, walk about the land, through its length and
    - its breadth, for I give it to you."
- ויאהל אברם
- וֹיָבֶא וָשָׁב בְּאַלֹנִי מְמֵרָא אֲשֶׁר בּחָבְרָוֹן וַיְבֶּרְשֵׁם מִזְבַּחְ לִיהוֹה: 18 And Abram moved his tent, and came to dwell at the terebinths of Mamre, which are in Hebron: and he built an altar there to הוהי.

- Now, when King Amraphel of Shinar, King Arioch of Ellasar, King Chedorlaomer of Elam, and King Tidal of Goiim
- : אַדְמָּה וְשָׂמְאֲבֶרֹ מֶלֶךְ)צביים אַבוּיִם[וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא־צְעַר: את־בַּרַע מַלַךְ סִדֹּם וֹאַת־בַּרְשַע מַלַךְ עַמֹרָה שׁנַאָב וּ מַלַךְ עשו מלחמה
- made war on King Bera of Sodom, King Birsha of Gomorrah, King Shinab of Admah, King Shemeber of Zeboiim, and the king of Bela, which is Zoar,

- said to her הַרָּה הַיִּלְרָת כַּן וְקַרָאת שַׁמוֹ יְשַׁמֵעְאל כִּי־שַׁמֵע יְהוֹה אֱל־עָנֵיְרָ: ויאמר לה מלאך יהוה הנד
  - further, "Behold, you are pregnantAnd shall bear a son; You shall call him Ishmael, *Ishmael I.e., "God heeds." For הוהי has paid heed to your suffering.
- ישכן: 12 He shall be a wild ass of a person;*person Or perhaps "sire" (cf. Josh. 14.15, Gen. 2.22b-4.1, and Phoenician usage). Trad. "man." See the Dictionary under 'adam. His hand against everyone, And everyone's hand against him; He shall dwell alongside of all his kin."
- ותקרא שם־יהוה הדבר
- דאי: אחַרָי ראִי: And she called הוהי*הוהי The messenger who spoke is labeled with the principal's name, to underscore that the message was delivered on the principal's behalf. (A narrative convention in the Hebrew Bible.) who spoke to her, "You Are El-roi,"*El-roi Apparently "God of Seeing." by which she meant, "Have I not gone on seeing after my being seen!"*Have I not gone on seeing after my being seen Meaning of Heb. uncertain.
- יבין בַּרֶד: על־כַּן קרָא לָבַּאֶר בְּאָר לְחַי רֹאִי הְנָה בִין־קְרֶשׁ וּבִין בַּרֶד: 14 Therefore the well was called Beer-lahai-roi:*Beer-lahai-roi Apparently "the Well of the Living One who sees me," it is between Kadesh and Bered.—
- 15 Hagar bore a son to Abram, and Abram gave the ותלד הגר
  - son that Hagar bore him the name Ishmael. בים: אַת־יִשׂמְעָאל לְאָבַרְם: 16 Abram was eighty-six years old when Hagar
    - bore Ishmael to Abram. ואבלם בן־שמנים

- 1 אַל־אַברָם וַיִּאמֵר אַלִּיוֹ אַנִי־אַל שַׁדִּי התהַלָּדְ לפני וַהיַה תַמִים: וִיהַי אַבַרָם בַּן־תִשׁעִים שׁנָה וִתְשַע שׁנִים וַיֵּרָא יִהוֹה
  - When Abram was ninety-nine years old, הוהי appeared to Abram and said to him, "I am El Shaddai.*El Shaddai Traditionally rendered "God Almighty." Walk in My ways and be blameless.
  - 2 ואַתְנָה בַּרִיתִי בֵּינֵי וּבִינַךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאִד מְאִד:
- I will establish My covenant between Me and you, and I will make you exceedingly numerous."
  - : נִיפָל אַבַּרָם עַל־פַנִיו נַיִּדְבַּר אַתַוּ אֱלֹהִים לָאמר:
    - Abram threw himself on his face; and God spoke to him further.

  - בּוֹיִם: אַלָּאָב הַמְּוֹן גּוֹיִם: 4 "As for Me, this is My covenant with vou: You shall be the father of a multitude of nations.
- 5 אַת־שַׂמַךָ אַבְרֶם וְהָיָה שַׂמַךָּ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֵמְוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ: ולא־יקרא עוד
- And you shall no longer be called Abram, but your name shall be Abraham,*Abraham Understood as "father of a multitude," for I make you the father of a multitude of nations.

- Siddim, now the Dead Sea.*Dead Sea Heb. "Salt
- the thirteenth year they rebelled. and in Ywelve years they served Chedorlaomer, and in Twelve years they served Chedorlaomer, and in
- Ham, the Emim at Shaveh-kiriathaim, Rephaim at Ashteroth-karnaim, the Zuzim at kings who were with him came and defeated the ב להלגם ואֶת האימי אפאר Truthe fourteenth year Chedorlaomer and the
- as El-paran, which is by the wilderness.
- in Hazazon-tamar. the Amalekites, and also the Amorites who dwelt which is Kadesh, and subdued all the territory of
- king of Bela, which is Zoar, went forth and engaged them in battle in the Valley of Siddim: the king of Admah, the king of Zeboiim, and the
- Ellasar—four kings against those five.
- them, while the rest escaped to the hill country. Gomorrah, in their flight, threw themselves into bitumen pits; and the kings of Sodom and
- and Gomorrah and all their provisions, and
- settled in Sodom. and his possessions, and departed; for he had
- Aner, these being Abram's allies. Mamre the Amorite, kinsman of Eshkol and Hebrew, who was dwelling at the terebinths of
- went in pursuit as far as Dan. numbering three hundred and eighteen, and Heb. anikh uncertain. born into his household, mustered his retainers,*retainers Meaning of [household] had been taken captive, he
- as far as Hobah, which is north of Damascus. them and defeated them; and he pursued them servants deployed against איז he and his set aft night, he and his detrants deployed against.

- To yelleV oft the Valley of right approach forces at the Valley of Traffic and the Valley of Traffic and Parior
- ולאללק ממוקע מולע בא כבבלקאמר ובעלכים אַשָּׁר אִנוּ וֹנִכּוּ אַנִי-בַפּאָנִם בֹאַשֹּׁבִים אַשָּׁבּ
- אָר אָה אַר אָליד אַזיין אַשלין אָשלין אָשלין אַשלין אָשלין אַליליקילידי: אַזיקיקילין בַּוּהָרָטָ שַּלַירָ אָלי אָליל אָשלי על האַלן אָשלי
- ר אָליין זיקעלין זוָלאַן אָליין א אין ווא שיל אָליין אָליין אָליין אָלין מְשָׁכִּין אַליין שָלאַ אַליין שוע דע דע אָליש אָלין מְשָׁכִּין אָלין אילין אָליין אַליין אַלין אַליין אילין אַליין אילין איליין אילין איליין איליין איליין אילין אילין איליין איליין
- مَرْدُكُ فَيَا بَمُرِكُ لِأَمْرِيَا بَمَرْدًا يَتَلَامُ المَرْدُ) لا مَدَدُولُ] لا تَدَرُو[ם להיקלך בְּלַע הִיאִישָׁב נַעָּלַרְ בָּלָע הַיִּאִישָׁב (להַבְּעָלַר בַּלָע הַיִאִישָׁב נַעָלַר בַּלָע הַיִּאי
- :ກຸນກຸກຸກ ຄຸນ ກຸກຸກ ກຸກ ກຸກຸກ ກຸກ ກຸກຸກ ກຸກ ກຸກຸກ ກຸກ ກຸກຸກ ກຸກ ກ
- וֹאַמִעׁ וַיַּמִּוּדִיִּם בַּאָרָת בָּאָרַת ו תלך נינסי מלך חוקשלולים הרה Now the Valley of Siddim was dotted with
- יבולוט וואָלוָם אַלוֹבים אַלבוֹם בּיַלְכוּן ווֹינִא אָדֶר בַּלַבּוּ בַּלַבּילים: בַּלַבּוּ בַלַבּילים: בַלַבּי
- וּגֹבאָ עַפּּלְגִּתְ וּגֹּלֶג לְאַבְּעָם עַמִּבְעָ וֹעַנִּאָ תַּכָּן בֹאַלְנָג Abram the mews to Abram the mews to ממרצא האמליי אַחִי אָשֹׂרִל וַאֲחַיִּ עָלֵר וְהָם בַעֶּלֶי בְרִית־אַבְרָם:
- וּנְּתְּלֵּא אַבְרָבְם כַּגְּ נַתְּבָּב אָנוֹגִו וּנְּנִב ririy אָזר וַנִּיְלִישׁ מַאַלוֹת נַיּרֶדְּף When Abram heard that his kinsman's الإبراتية עַדידָן: אָזר־דָן: אַזר־דַן:
- آدَناذِنا لِأَذِّدِناُهِ | ذِّذْذِنا

- בוקתידוקיני ואָת־הַפְרָּאַים: 20 the Hittites, the Perizzites, the Rephaim,
- and the Jebusites." ל נאָת־הַגְּקָנִיעִי יָאָת-הַגָּרָנִשִּי יָאָת-הַגָּרָנִשִּי יָאָת-הַגָּרָנִשִּי יָאָת-הַגָּרָנִשִּי יָאָת-הַיָבִיקינ; נאָת-הַגָּרָנָשִי יָאָת-הַיְבָנַשִּי יָאָת-הַיְבָנַשִּי יָאָת-הַיְבִּרַכָּי.

- She had an Egyptian maidservant whose name רישָלי אַשֶּׁלְאָ אַלָּ הַלָּאָ הַלְּהָ אַנְישָׁ אָלָר הַלְּאָר אָלָר הַלְּאָר אָלָר הַלָּאָר אָלָר הַלָּאָר אַבָּלָה הַלָּאָר אַלָּהָי אַלָּה הַלָּאָר הַלְּאָר הַלְּאָר הַלְּאָר הַלְּאָר בּאָלָר הַלָּאָר הַלְּאָר בּאָלָר הַלָּאָר הַלְּאָר בּאָלָר הַלָּאָר אַ אָר אָלָר בּאָר בּאָלָר הַאָּלָר בּאָר בּאָב בּאָר בּאָב בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָב בּאָר בּאָר בּאָב בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָב בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָר בּאָב בּאָר בּאָר
- Abram heeded Sarai's request. the Dictionary under ben. through her." And play on ben "child" and banah "build up." See shall have a child*have a child Lit. "be built up," from bearing. Consort with my maid; perhaps I
- Abram as concubine. Canaan ten years—and gave her to her husband Egyptian—after Abram had dwelt in the land of
- mistress was lowered in her esteem. when she saw that she had conceived, her
- lowered in her esteem. 7777 decide between you now that she sees that she is pregnant, I am
- Sarai treated her harshly, and she ran away hands. Deal with her as you think right." Then
- water in the wilderness, the spring on the road To garing a yd rad havod הוהי to ressenger A א די מלאך יהנה על יעין המים במרבר על-העין בְּדָרֶךְ שִׂוּר:
- said, "I am running away from my mistress come from, and where are you going?" And she את יאָלָה הַלְּלִי וַתְּאַמֶר מִפְנִי שֶׁרָי נְּבְרָתְי אַנֹיכִי בּרֶתְתִי. 8 מחל אונה אל אוני אַלָרי הַלְתַיה אוני איני בּרָתְיי אוני אַניי בּרָתְתִי. 8 מחל אינה בּלָתְתַי
- to your mistress, and submit to her harsh
- too many to count." greatly increase your offspring, And they shall be

- ועָאמֶר מַּיָרְ, אַבְ-אַבֹינָם בוּנִּיב-גָא מַגַּבֹנָה גִּיבוָנִי מַבְּבַינ יאנים לקוד אָלי אבן הודוי "Look, "Look" באילא אלי שלפיז אלי אבלי אבן וידוי "Look, "Look" באילא אלי אבן הקוני אילי אבן וידוי אילי אבן וידוי האקו אבן הידולא אבן האלי
- שַׁרְיֵּ אַשָּׁת־אַבְרָּם אָת־הַגָּר הַמִּצְרִיתֹ שִׁפְּחָתָה מִקּלִּ עֶשֶׁר שָּנִים י So Sarai, Abram's wife, took her maid, Hagar the לוְשָׁבֶּי אַבֶּרֶךְ בְּצָּרֶךְ בְּצָרֶךְ בְּצָרֶךְ בְּצָרֶך
- he cohabited with Hagar and she conceived; and לי הַנְיָא עִל הָנָרָ וַתָּהָא כִּי הַוֹּלָהָה וַתַּקָל נְבְרָהָה בַעַעֶּי

- ניאמר הגר שפחת שרי אי־מנה
- Go back. "Go back הוהי io riciy קיקין; הווה אָלינִב לַהְ מַלְאָן; יְהוֹה שֶׂוּבִי אֶלִינְבְרָתְן; וְהִתְּעָנִי הָחָה יָדֶיתִ
- Iliw I", יו asid to hes הוהי To regnessem and that had a the messenger על הַלְאָךְ יְהֹלָה הַרְבָּה אָרִיַרְעֶךְ וְלָא יִּטְפֶּר מַרְבַּר

- 16 He brought back all the possessions; he also וגם את־הנשים ואת־העם: וַיַּשֵב אַת כַּל־הַרַכִּשׁ
  - brought back his kinsman Lot and his possessions, and the women and the rest of the people.
- וַיַצָא מֵלֶךְ־סִדם לִקרָאתוֹ אָחַרַי שוּבוֹ מַהַכּות אַת־כַּדְרַלְעמֵר
  - הוא עמק המלכים אַשר אַתוּ אַל־עמק שוֹה הוּא עמק המלַר: When he returned from defeating Chedorlaomer and the kings with him, the king of Sodom came out to meet him in the Valley of Shaveh, which is the Valley of the King.
- 18 And King Melchizedek of Salem brought out ומלכי־צֶּדֶל מַלֶּדְ שַׁלָם הוֹצִיא לְחָם וַיִּין וְהָוּא כֹהָן לְאֵל עַלְיָוֹן:
  - bread and wine; he was a priest of God Most High.*God Most High Heb. El 'Elyon.
  - :יָבְרְבָהוּ וַיֹּאמֵר בִּרְוּךְ אַבְרָם לְאֶל עֶלְיוֹן קֹנָה שָׁמִיִם וְאָרֶץ: 19 He blessed him, saying, "Blessed be Abram of
    - God Most High, Creator of heaven and earth.
- מַכְּל: מַעֲשֵׁר מִכְּל: אַל עֶלִיון אֲשֶׂר־מַגָּן צֵרֶיךָ בִיְדֶרַ וַיִּתֶּן־לִוֹ מַעֲשֵׂר מִכְּל: 20 And blessed be God Most High,Who has
  - delivered your foes into your hand." And [Abram] gave him a tenth of everything.
- 21 Then the king of Sodom said to Abram, "Give me the persons, and take the possessions for vourself."
- וארץ: But Abram said to the king of Sodom, "I אל־מלך סדם הרמתי ידי אל־יהוה אל עליון קנה שמים וארץ: וַיֹאמֵר אַבַרָם
  - swear*swear Lit. "lift up my hand." to הוהי, God Most High, Creator of heaven and earth:
- :בים אָנִי הֶעֶשֶׁרְתִי אָת־אַבְרָם מִכְל־אֲשֶׁר־לְךְ וְלָא תֹאמַר אָנִי הֶעֶשֶׁרְתִי אֶת־אַבְרָם 1 will not take so much as a thread or a sandal אם־מחוט ועד שרוך־נעל
  - strap of what is yours; you shall not say, 'It is I who made Abram rich.'
  - בַּלעַדִי רָק אֲשֵר אָכַלוּ הַנִּעָרִים וְחַלֵּק הָאַנְשִים
  - 24 For me, nothing but what my servants have used up; as for the share of the parties who went with me—Aner, Eshkol, and Mamre—let them take their share."

- 1 לאמר אַל־תירָא אָברָם אַנכי מגון לַךְ שֹׁכַרְדָ הַרְבָּה מאָד: אחר | הדברים האלה היה דבר־יהוה אל־אברם במחזה
  - Some time later, the word of הוהי came to Abram in a vision:"Fear not, Abram,I am a shield to you; Your reward shall be very great."
- ביקי הָוּא דַּמֶשֶׁק אֱלִיעֶזֶר: But Abram said, "O lord הוהי,*lord הוהי Heb. ויאמר אברם אדני יהוה מה־תתן־לי
  - 'adonai y-h-w-h, traditionally read aloud as 'adonai 'elohim (rather than 'adonai twice). NJPS "Lord God." See also the Dictionary under "male metaphors for God." what can You give me, seeing that I shall die childless, and the one in charge of my household is Dammesek Eliezer!"*and the one in charge of my household is Dammesek Eliezer Meaning of Heb. uncertain.
- : וַיָּאמֵר אַבַּרָם הַן לִי לָא נָתַתָּה זָרַע וִהְנָּה בֵּן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:
  - Abram said further, "Since You have granted me no offspring, my steward will be my heir."

- אַלִיוֹ לֵאמֹר לָא יִירָשַׂךָ זָה כִּי־אָם אֲשַׂר יָצֵא מִמֵעִידָ הְוּא יִירָשַׂךָ:
- The word of הוהי came to him in reply, "That one shall not be your heir; none but your very own issue shall be your heir."
  - 5 הַכּוֹכַבִּים אָם־תוּכַל לְסַפַּר אֹתָם וַיָּאמֵר לוֹ כָּה יָהֵיָה זָרְעָרָ: וִיוצֵא אתו הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֵּט־נָא הַשַּׁמִימָה וּסִפּר
    - [Then in the vision, God] took him outside and said, "Look toward heaven and count the stars, if you are able to count them"—continuing, "So shall your offspring be."

    - הוהי לו צְּדָקְה: 6 And he put his trust in הוהי, who reckoned it to his merit.
  - 7 הוצאתיל מאור כַשַּׁלִים לָתַת לַךָ אַת־הַאָרֵץ הַזָּאת לִרְשַׁתָה: ויאמר אַלִּיו אַנִי יִהוָה אַשר
    - Then [God] said to him, "I am הוהי who brought you out from Ur of the Chaldeans to assign this land to you as a possession."
    - : וַיֹאמַר אֲדֹנֵי יֵהוֹה בַּמַה אֲדַע כַּי אִירַשׁנָה:
- And he said, "O lord הוהי, how shall I know that I am to possess it?"
- 9 קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל: ויאמר אליו
- Came the reply, "Bring Me a three-year-old heifer, a three-year-old she-goat, a three-year-old ram, a turtledove, and a young bird."
- 10 אתם בתוך ניתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בתר: וַיִּקָח־לוֹ אַת־כַל־אַלָה וַיִּבַתַר
- He brought all these and cut them in two. placing each half opposite the other; but he did not cut up the bird.

  - :וְיָכֶד הְעִיִט עַל־הַפְּגָרִים וְיַשֶׂב אֹתְם אַבְרָם ווֹיֶבֶּב אֹתְם אַבְרָם 11 Birds of prey came down upon the carcasses, and Abram drove them away.
- 12 As the sun was about to set, a deep sleep fell ותרדמה נפלה על־אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלח עליו: ויהי השמש לבוא
  - upon Abram, and a great dark dread descended upon him.
  - 13 זַרְעֶךָ בַּאֲבֶץ לָא לָהֶם וַעַבַדִּוּם וִענוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שׁנָה: ויאמר לאברם ידע תדע כייגר ו יהיה
- And [God] said to Abram, "Know well that your offspring shall be strangers in a land not theirs, and they shall be enslaved and oppressed four hundred years;
- ינים אֶת־הַגָּוֹי אֲשֶׁר יָעֲבְדוּ הַן אַנְבִי וְאָחֲרֵי־כָן יִצְאוּ בּרְכָשׁ גָּדְוֹל: but I will execute judgment on the nation they
  - shall serve, and in the end they shall go free with great wealth.

  - בה: מובה בשיבה טובה: 15 As for you, You shall go to your ancestors in peace; You shall be buried at a ripe old age.
  - 16 And they shall return here in the fourth וְדְוֹר רְבִיעִי יָשִוּבוּ הְנָה כִי לֹא־שַׁלֶם עֻוְן הָאֱמֹרְי עִד־הְנָה:
    - generation, for the iniquity of the Amorites is not vet complete."
- 17 היָה וִהְנַּה תַנַּוּר עָשׁן וִלְפַיד אֲשׁ אֲשֵׁר עָבַר בֵּין הְנַזְרֵים הָאֲלֵה: ויהי השמש באה ועלטה
- When the sun set and it was very dark, there appeared a smoking oven, and a flaming torch which passed between those pieces.
- 18 נַתַּתיּ אַת־הַאָרֵץ הַזֹּאת מִנָּהָר מִצְלַיִם עָד־הַנָּהַר הַנָּדְל נָהַר־פָּרָת: בַּיִום הַהוֹא כַּרָת יָהוָה אַת־אַבַרָם בַּרַית לַאמר לוַרְעַךָ
  - On that day הוהי made a covenant with Abram: "To your offspring I assign this land, from the river of Egypt to the great river, the river Euphrates—

  - יני: אַת־הַקניִי ואַת הַקּדְמֹנִי: 19 the Kenites, the Kenizzites, the Kadmonites,